

Opasnost izdavanja fetvi (Medina)

Hatib: Salah ibn Muhammed el-Budejr

14. džumadel-uhra 1439. po Hidžri / 2. mart 2018.

Prva hutba: Hvala Allahu koji je Svojim šerijatom osvijetlio putokaze vjernicima, i razdvojio halal, dozvoljeno, od harama, zabranjenog.

Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji nema druga, suparnika i pomagača, i svjedočim da je naš vjerovjesnik i prvak Muhammed Njegov rob i poslanik, koji je pojasnio propise i ostavio jasne znakove na putu ka Allahu, neka su na njega Allahova milost i blagoslov, i na njegovu porodicu, ashabe, njegove nasljednike u vjeri i saveznike u čvrstom vjerovanju.

O muslimani, bojte se Allaha jer udisaji su izbrojani, a djela su zapisana.

Čovjek se nakon smrti spominje po lijepim stvarima koje je učinio,

zato podigni sebi lijep spomen od dobrih djela

i znaj da ćeš nekada biti spomenut,

i da će se reći ili “Lijepo je radio”, ili: “Loše je činio”.

Dobro vodi računa o tome šta govoriš, a kada već govoriš, neka tvoje riječi budu lijepe, izgovorene s ciljem pouke, prožete mudrošću. Uzvišeni kaže: “O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu, On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehе vam vaše oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu bude pokoravao – postići će ono što bude želio.” (El-Ahzab, 70–71)

O muslimani! Šerijat je došao s ciljem uspostavljanja umjerenog, srednjeg puta, i olakšanja ljudima, a jedno od njegovih prepoznatljivih obilježja jeste olakšavanje, širina, velikodušnost i nepropisivanje ničega teškog u vjeri. Uzvišeni kaže: “On vas

je izabrao i u vjeri vam nije ništa teško propisao” (El-Hadždž, 78); “Allah želi da vam olakša – a čovjek je stvoren kao nejak o biće” (En-Nisa, 28).

U ovim ajetima Allah ukazuje na to da ljudima želi olakšati u propisima, naredbama i zabranama, a čovjek je stvoren kao nejak o biće kojem, zbog njegove prirodne slabosti, i zbog slabe volje i odlučnosti, odgovara olakšanje.

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Vjera je lahka, a svakog ko bude pretjerivao u vjeri, vjera će savladati. Stoga, držite se pravičnosti i u svemu budite umjereni, a ukoliko prilikom obavljanja ibadeta (i ostalih dužnosti) ne budete u stanju da ih upotpunite, onda se potrudite da ih obavite u što većoj mjeri, i radujte se nagradi koju vam je Uzvišeni pripremio. Iskoristite jutro, predvečerje i dio noći (za ibadete i približavanje Allahu)!” (Muttefekun alejhi) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, također je rekao: “Vi ste ummet kojem se želi olakšati.” A u drugoj verziji kaže se: “Najbolja vjera je vjera lahkoće, najbolja vjera je vjera lahkoće.” (Ahmed)

Enes ibn Malik, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Olakšavajte a ne otežavajte, i smirujte, a ne rastjerujte.” (Buhari i Muslim) Također se prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Muazu i Ebu Musau, radijallahu anhuma, kada ih je poslao u Jemen, kao namjesnike: “Obveseljavajte, a ne rastjerujte, olakšavajte, a ne otežavajte i slažite se, a ne podvajajte se.” (Buhari i Muslim)

Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Poslan sam sa čistom i milosrdnom vjerom.” (Ahmed)

Jedno od načela naše vjere jeste olakšavanje u svakoj situaciji u kojoj se pojavi teškoća. Pod pojmom olakšica, ruhsa, ne misli se na korištenje olakšica pravnih škola i biranje “blažih” mišljenja islamskih učenjaka, nego se pod ovim pojmom isključivo misli na “šerijatske olakšice” za posebne kategorije šerijatskih obveznika, “osobe s isprikom” (ehlul-a’zar), kao što su bolesnik, putnik, dijete i druge kategorije, kao i na sve ostale vrste olakšica koje su propisane u sklopu islamskih dužnosti i obaveza.

Ebu Hamza pripovijeda: “Upitao sam Ibn Abbasa za post na putovanju, pa je rekao: ‘Post na putovanju je i olakšica i poteškoća, a ti uzmi olakšicu.’” Katada je o riječima Uzvišenog: “Allah želi da vam olakša, a ne da poteškoće imate” (El-Bekara, 185), rekao: “Želite sebi ono što vam Allah želi.” Ja’la ibn Umejja, radijallahu anhu, rekao je: “Upitao sam Omera ibn Hattaba, radijallahu anhu, na šta se odnose riječi Uzvišenog: ‘Nije vam grijeh da molitvu na putovanju skratite, i kada se bojite da će vam nevjernici neko zlo nanijeti’ (En-Nisa, 101), uzimajući u obzir da su ljudi sada sigurni, a on je rekao: ‘I ja sam se čudio istoj stvari, pa sam upitao Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, i on mi je rekao: ‘To je Allahova milostinja vama, pa prihvatite Njegovu milostinju.’” (Muslim)

Ova savršena, uzvišena i nedvosmislena značenja, koja su utkana u islamski vjerezakon, ne znače da je dozvoljeno bilo kome da o Allahovim propisima govori proizvoljno i da umjerenost i velikodušnost šerijata koristi kao podlogu i izgovor za njegovo tumačenje bez znanja i dokaza, donošenje fetvi u skladu sa ljudskim prohtjevima i slijedenje “olakšavajućih” pravnih rješenja, bez jasnog dokaza u vjeri.

Zehebi, Allah mu se smilovao, rekao je: “Ko bude slijedio olakšice pravnih škola, i greške islamskih učenjaka, on je slabe vjere.”

Ibn Hazm, Allah mu se smilovao, rekao je: “Postoje ljudi čija su vjera i bogobojaznost toliko slabi da su spremni slijediti samo ona mišljenja islamskih učenjaka koja odgovaraju njihovim strastima. Oni, od svakog učenjaka, uzimaju samo olakšice, ne osvrćući se na ono što nalažu jasni tekstovi od Allaha i Poslanika.”

Imam Ahmed je rekao: “Kada bi čovjek postupao po svakoj olakšici, postao bi grešnik.”

Hasan el-Basri, Allah mu se smilovao, rekao je: “Sunnet je, tako mi Allaha pored Kojeg drugog boga nema, sredina između pretjerivanja i zapostavljanja, zato se strpite na sunnetu, Allah vam se smilovao. Sljedbenici sunneta bili su manjina u prošlosti, a manjina su i danas, a to su oni koji se nisu povelili za raskoši, niti za

novotarijom, nego su se strpjeli na sunnetu sve dok nisu sreli svoga Gospodara. I samo takvi, inšallah, i vi budite.”

Alija, radijallahu anhu, rekao je: “Pravi fakih, učenjak, jeste onaj koji kod ljudi ne ubija nadu u Allahovu milost, i ne ulijeva im sigurnost od Allahove kazne, i ne daje im olakšice u onome što je grijeh, i ne daje ničemu prednost nad Kur’anom. Nema dobra u ibadetu u kojem nema znanja, niti u znanju u kojem nema razumijevanja, niti u učenju/čitanju Kur’ana u kojem nema razmišljanja.”

Jedno od velikih iskušenja, koje je zadesilo islamski ummet, jeste uzurpacija pozicije fetve od onih kojima ona ne pripada, koji u njoj nemaju nikakvog udjela, i koji su, među ulemom, ili nepoznati ili nevažni. Njih je obmanulo to što im se, s pitanjima o vjeri, obraćaju oni koji nemaju osnovno znanje o vjeri, i što im hrle oni koji su veće neznalice od njih. Rekao je imam Malik: “Pričao mi je čovjek da je došao kod Rebie ibn Abdurrahmana (Malikovog učitelja) i zatekao ga kako plače. Upitao ga je: ‘Šta te je rasplakalo? Je li te zadesila neka nevolja?’, a on je kazao: ‘Ne, nego se o vjeri pitaju oni koji nemaju znanja, i što su se u islamu desile krupne stvari.’” On je također rekao: “Neki ljudi koji se bave fetvom zaslužuju zatvor više od kradljivaca.”

Kada god se vjerom i vjerskim propisima počnu baviti neznalice, sa svojim oskudnim znanjem o intencijama šerijata i oskudnim razumijevanjem Božijih propisa, i oni koji vjeru tumače po vlastitom nahođenju i izigravaju učenjake, a nemaju elementarno znanje o vjeri, i koji zalaze u nejasna područja vjere, ne držeći se pri tome nikakvih prvaila, i koji se upuštaju u najkompleksnija pitanja, bez znanja, osposobljenosti i kompetencija, desit će se krivotvorenje i preinaka u vjeri, i desit će zločin protiv šerijata.

O muslimani, širenje iznimnih fetava i neutemeljenih mišljenja, koja dolaze od nekompetentnih i nestručnih osoba, ruši vjeru u njenom temelju, izaziva konfuziju i smutnju među muslimanima, obmanjuje one kratke pameti, malog znanja i slabe vjere i pokazuje istinu u ruhu zablude, a zabludu u ruhu istine.

Velika je laž i kleveta na Allaha, Njegovu vjeru i Njegove čestite robove govoriti o vjeri bez znanja i dokaza, izdavati fetve po vlastitom nahođenju i koristeći se mišljenjima različitih mezheba (telfik), koristiti olakšice koje se suprotstavljaju vjerodostojnom dokazu, slijediti iznimna mišljenja, koja se temelje na derogiranim ili slabim dokazima, kao što to čine neki ljudi koji žele postići niske ovodunjalučke ciljeve.

Svakome ko ima i najosnovnije znanje o vjeri jasno je da posljedice takvog postupanja mogu biti pogubne i dalekosežne po islam i njegove sljedbenike, kao što im je jasno da takva mišljenja može zastupati samo onaj u čijem srcu nema strahopoštovanja prema Allahu i bogobožnosti, i koji je strastveno zaljubljen u dunjaluk i traži ljudsku, a ne Božiju naklonost.

Neki učenjaci iz prvih generacija kazali su: “Najnesretniji čovjek je onaj koji je prodao svoj ahiret za dunjaluk, a nesretniji od njega je onaj koji je prodao svoj ahiret za tuđi dunjaluk.”

Neka se takvi prisjete dana u kojem će ljudi pred Allaha doći, kada će protiv njih tijela njihova svjedočiti, i kada će ono što su srca krila na vidjelo izaći, i kada će biti oživljeni oni koji su u kaburovima. Tada će varalice saznati da su sami sebe varali, i da su se sa svojom vjerom poigrali. “ali oni samo sebi zamke postavljaju, a da i ne primjećuju” (El-En’am, 123); “Da bi na Sudnjem danu nosili čitavo breme svoje i dio bremena onih koje su, a da oni nisu bili svjesni, u zabludu doveli. A grozno je to što će oni nositi!” (En-Nahl, 25).

Ljudi koji imaju skromno znanje o vjeri, i koji su slabo upućeni u njena učenja, iznose u javnosti ono što je u suprotnosti sa šerijatom, i govore, u ime islama, ono od čega je on čist.

Sahnun ibn Seid rekao je: “Najsmjeliji u fetvi su oni koji imaju najmanje znanja o vjeri. Čovjek poznaje jednu oblast islama, a misli da je sva istina kod njega.” Rekao je Ibn Vehb: “Čuo sam Malika kada je rekao: ‘Požurivanje u donošenju fetvi vid je neznanja i manjkavosti.’” Rekao je imam Malik: “Nisam davao fetve sve dok mi

kompetentnost za to nije posvjedočilo i potvrdilo sedamdeset učenjaka.” Imam Ahmed ibn Hanbel rekao je: “Neka se čovjek boji Allaha, i neka dobro pazi šta govori, jer će biti pitan za to.” Rekli su neki učenjaci: “Čuvajte se riječi: ‘Allah je dozvolio ovo, a zabranio ono’, da vam na Sudnjem danu ne bi bilo rečeno: ‘Slagao si, nisam dozvolio ovo, i nisam zabranio ono’.”

Allah, džellešanuhu, prijeti žestokom kaznom onima koji su dozvolili ono što je Allah zabranio, ili su zabranili ono što je Allah dozvolio, povodeći se za pretpostavkama i strastima: “I ne govorite neistine jezicima svojim: ‘Ovo je dopušteno, a ovo je zabranjeno’, da biste tako o Allahu neistine iznosili. Oni koji o Allahu govore neistine – neće uspjeti, kratko će uživati, i njih će strašna patnja čekati.” (En-Nahl, 116–117)

Rekoh ovo što ste čuli, i tražim oprost od Allaha, a tražite i vi, jer On prašta Svojim poslušnim robovima.

Druga hutba: Hvala Allahu, Koji poučava i daje razumijevanje. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jedinog, Koji druga nema, i svjedočim da je naš vjerovjesnik i prvak Muhammed Njegov rob i poslanik, neka je na njega Allahova milost i blagoslov, i na njegovu porodicu, ashabe i sve one koji slijede put istine do Sudnjeg dana.

O muslimani, bojte se Allaha, budite svjesni da vas On vidi, pokoravajte Mu se i ne činite grijeh. Uzvišeni kaže: “O vjernici, bojte se Allaha i budite s onima koji su iskreni!” (Et-Tevba, 119)

O muslimani! Allahova vjera je sredina između pretjerivanja i zapostavljanja, a pretjerivanje i zapostavljanje su devijacija, zlo, krivi put i skretanje sa ispravne vjere i Pravog puta. Čuvajte se pretjerivanja i zapostavljanja, i slijeđenja raznih stranputica i strasti. Abdullah ibn Mesud, radijallahu anhu, rekao je: “Poslanik je nacrtao liniju i rekao: ‘Ovo je Pravi put’, a onda je nacrtao i slijeva i zdesna po jednu liniju i rekao: ‘Ovo su stranputice, na svakoj od njih je šejtan koji poziva sebi’, pa je proučio: ‘I doista, ovo je Pravi put moj, pa se njega držite i druge puteve ne slijedite, pa da vas

od Pravog puta odvedu. Eto, to vam On naređuje, da biste se grijeha klonili’ (El-En’am,153).” (Ahmed)

Eban ibn Ebu Ajaš kazuje da je neki čovjek upitao Ibn Mesuda, radijallahu anhu: “Šta je siratul-mustekim – pravi put?”, a on je rekao: “To je put na kojem nas je ostavio Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, njegov početak je ovdje, a kraj je u Džennetu. S njegove desne i lijeve strane su puteljci, na kojima stoje ljudi i pozivaju one koji pored njih naiđu. Ko im se odazove, i krene tim puteljcima, oni će ga odvesti u Vatru, a ko ostane na Putu, odvest će ga u Džennet.”

Nevvas ibn Sem’an el-Ensari, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Allah navodi primjer Pravog puta, na njegovim krajevima su bedemi, na bedemima su otvorena vrata, a na vratima su zastori. Na putu stoji glasnik koji govori: ‘O ljudi, idite svi ovim putem i ne skrećite!’, a drugi glasnik je iznad puta. Ako neko od vas krene da otvori neka od tih vrata, on mu kaže: ‘Teško tebi, ne otvaraj ta vrata, jer ako ih otvoriš, sigurno ćeš ući na njih.’ Put je islam, zastori su Allahove granice i propisi, otvorena vrata su Allahove zabrane, glasnik na početku puta je Allahova Knjiga, a drugi glasnik je Allahov podsjetnik koji se nalazi u srcu svakog muslimana.” (Ahmed i Tirmizi)

Allah podario blagoslov meni i vama u Kur’anu i sunnetu, i okoristio mene i vas njihovim dokazima i mudročću.

Rekoh ovo i od Allaha Uzvišenog tražim oprost za sebe, za vas i za sve muslimane od svih grijeha, a tražite i vi i pokajte Mu se, On mnogo prašta i milostiv je.

